

Кобеля-Звір М.Я.

кандидат економічних наук, Ph.D.,

*доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики
Львівського торговельно-економічного університету*

Звір Ю. В.

*здобувач кафедри підприємництва, торгівлі та логістики
Львівського торговельно-економічного університету*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-337-1-46>

ГРАНТОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОГРАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ РАДИ «EIC ACCELERATOR»

Європейська рада з інновацій (EIC) була створена в межах програми ЄС Horizon Europe. Її бюджет становить 10,1 мільярда євро на підтримку інновацій, що змінюють правила гри, протягом усього життєвого циклу від дослідження на ранніх стадіях до підтвердження концепції, передачі технологій, а також фінансування та розширення стартапів і малих і середніх підприємств. Можливості фінансування EIC розподілені за трьома напрямками: EIC Pathfinder, EIC Transition та EIC Accelerator. «Accelerator» у перекладі з англ. мови – прискорювач. У межах цього напрямку українські стартапи, малі й середні підприємства мають можливість отримати фінансову підтримку у розвитку та виході на нові ринки [1; 2].

EIC Accelerator – це програма фінансування в межах Horizon Europe, що пропонує підтримку стартапам і малим і середнім підприємствам, які:

- мають інноваційний продукт, послугу чи бізнес-модель, що здатна змінювати правила гри, які можуть створити нові ринки в Європі та навіть у всьому світі;
- мають амбіції та прагнення до масштабування та розширення;
- шукають значне фінансування, але пов'язані з цим ризики надто високі, щоб інвестувати лише приватними інвесторами.

EIC приймає заявки від інноваторів із усіх держав-членів ЄС і країн, асоційованих із програмою досліджень та інновацій «Горизонт Європа». 12 жовтня 2021 року, на 23-му Саміті Україна – Європейський Союз було офіційно підписано Угоду про участь України у «Горизонт Європа». Відтоді українські підприємці мають можливість скористатися грантовими інструментами EIC Accelerator [2].

Взяти участь у програмі можуть як одиночні стартапи, так і малі та середні підприємства (включаючи спін-аути). Фінансові інструменти програми доступні для невеликих підприємств середньої капіталізації

(менше 499 співробітників), які потребують швидкого розширення діяльності TRL 9. Компанії середньої капіталізації можуть подати заявку лише на інвестиції.

Варто зазначити: фізичні або юридичні особи, які бажають створити МСП або компанію середньої капіталізації, теж можуть претендувати на підтримку в межах програми EIC Accelerator, а заявки від стартапів та МСП, очолювані жінками, особливо вітаються програмою [1; 2].

Особливістю програми EIC Accelerator є те, що її фінансові інструменти мають такі форми: «лише грант», «перший грант», «інвестиційно-грантове фінансування», «лише інвестиції».

Грантові інструменти програми EIC Accelerator відкриті для українських стартапів та МСП за двома типами викликів: EIC Accelerator Challenges та EIC Accelerator Open.

EIC Accelerator Open відкритий для пропозицій у будь-якій галузі технологій. Загальний бюджет EIC Accelerator Open у 2023 році становить 613 мільйонів євро.

EIC Accelerator Challenges у 2023 році відкритий для проектів, які відповідають будь-якому з наступних пріоритетів, визначених у сферах, де проривні технології чи кардинальні інновації, розроблені стартапами чи МСП, можуть мати значний вплив на досягнення цілей ЄС:

1. Нові аналізи на основі біомаркерів для персоналізованого лікування раку. Бюджет: 65 млн євро.

2. Аерозольна та поверхнева дезактивація для боротьби з пандемією. Бюджет: 65 млн євро.

3. Зберігання енергії. Бюджет: 100 млн.

– Для зберігання електричної та/або теплової енергії за низькою ціною, високою щільністю, високою ефективністю заряджання/розряджання та підвищеною довговічністю.

– Розробити технологічні підходи до зберігання енергії в різних масштабах, тривалості та використанні.

– Щоб розробити технології, що мінімізують їхній вуглецевий слід, і інтегрувати їх у продукти та послуги, використовувати підхід циклічного мислення та життєвого циклу, що підтримує перехід до економіки замкнутого циклу.

4. Новий європейський Bauhaus та сектор архітектури, інженерії та будівництва (АЕС) оцифрування для декарбонізації. Бюджет: 65 млн євро.

5. Нові напівпровідникові або компоненти квантової технології. Бюджет: 100 млн євро.

6. Нові технології для стійкого сільського господарства. Бюджет: 65 млн євро.

7. Орієнтовані на клієнтів інноваційні космічні технології та послуги. Бюджет: 65 млн євро.

Загальний бюджет EIC Accelerator Challenges у 2023 році становить 524,7 мільйонів євро [1].

Відмінною особливістю програми є процес подання заявки стартаперами та представниками МСП, який складається з 3 кроків:

1. Розробка коротких пропозицій, які можуть бути подані в будь-який час і будуть оцінені дистанційно експертами-оцінювачами EIC за принципом «перший прийшов, перший обслужений». Проектна пропозиція на грант – це 5-сторінкова форма, де заявник повинен коротко викласти свою пропозицію та відповісти на низку запитань щодо своєї інновації, потенційного ринку та команди. До заявки необхідно додати презентацію до десяти слайдів у форматі pdf та відеопропозицію тривалістю до трьох хвилин, у якій основні члени команди заявника (до трьох осіб) мають надати мотивацію своєї пропозиції. Результат розгляду концептуальної заявки надходить зазвичай протягом 4 тижнів. Якщо заявка відповідає основним критеріям для фінансування EIC Accelerator, заявнику буде запропоновано підготувати повну пропозицію для подання до однієї з періодичних кінцевих дат для фінансування Accelerator Open або Accelerator Challenge.

2. Розробка повної пропозиції. Якщо коротка пропозиція отримала статус «GO», то у заявника є 12 місяців, щоб підготувати повну пропозицію та надіслати її до одного з дедлайнів. Проектну пропозицію необхідно готувати і подавати на порталі фінансування та тендерів (FToP) [2].

3. Співбесіда з журі EIC. Якщо проектна пропозиція відповідає всім критеріям, заявника запросять на особисті співбесіди з журі EIC як останній крок у процесі відбору [1].

Ми виокремили 2 особливості програми EIC Accelerator, які відрізняють її від інших:

1. Заявки, які відповідають усім критеріям на етапі дистанційного оцінювання та позитивно оцінені журі EIC, але не рекомендовані до фінансування, будуть нагороджені Знаком досконалості, щоб допомогти їм отримати грантове фінансування з інших джерел. Знак досконалості EIC – це знаки якості, які присуджуються проектним пропозиціям, поданим стартапами та малими та середніми підприємствами в межах Horizon Europe, програми фінансування досліджень та інновацій ЄС до 2027 року, щоб допомогти цим пропозиціям знайти альтернативне фінансування. Проекти, які незалежні експерти, зібрані в межах журі EIC, визнали такими, що заслуговують на фінансування, але не отримали його лише через бюджетні обмеження, можуть отримати такі знаки якості. Цей тепер добре відомий знак якості визнає цінність пропозиції та допомагає іншим фінансовим організаціям скористатися перевагами процесу оцінювання Horizon Europe. За умови, що компанія-

бенефіціар надала попередню згоду на це Виконавчому агентству EIC & SMEs (EISMEA), її основна контактна інформація може бути передана будь-якому надійному альтернативному джерелу фінансування.

2. Для подальшого залучення інвестицій EIC інноватор чи підприємець, який фінансується EIC, має доступ до ряду індивідуальних послуг **EIC Business Acceleration Services (BAS)** [1] на будь-якому етапі розвитку своєї діяльності та інноваційного циклу. Послуги EIC Business Acceleration ґрунтуються на трьох основних принципах:

- доступ до тренерів, наставників, досвіду та навчання;
- доступ до глобальних партнерів (провідних компаній, інвесторів, закупівельників, дистриб'юторів, клієнтів);
- доступ до інноваційної екосистеми та аналогів.

Дослідивши цілі, пріоритети програми, ми зробили висновок: українські стартапери та представники малого та середнього підприємництва, успішно скориставшись грантовими можливостями програми, отримують, окрім грантових ресурсів, вигоду від індивідуальних коучингів, наставництва, навчання та доступ до інноваційної екосистеми та аналогів. Спрощений процес подання заявки полегшує участь аплікантив у програмі EIC Accelerator. Проте ряд критеріїв прийнятності суттєво обмежують коло потенційних грантоотримувачів.

Список використаних джерел:

1. European Innovation Council. URL: https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/eic-accelerator_en
2. Funding & Tender Portal. Find calls for proposals and tenders. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>
3. Виклики EIC Accelerator. URL: https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/eic-accelerator/eic-accelerator-challenges_en